

YHTEISKUNTATIETEELLISEN
TIETOARKISTON JULKAISUJA
12/2016

KATJA FÄLT & ANNALEENA OKULOFF

Avoin tiede ja tutkimusaineistot -kysely 2015

RAPORTTI TERVEYSTIETEIDEN JA HUMANISTISTEN ALOJEN
TUTKIJOILLE SUUNNATUN KYSELYN TULOKSISTA

YHTEISKUNTATIETEELLINEN
TIETOARKISTO

KATJA FÄLT & ANNALEENA OKULOFF

Avoin tiede ja tutkimusaineistot -kysely 2015

RAPORTTI TERVEYSTIETEIDEN JA HUMANISTISTEN ALOJEN
TUTKIJOILLE SUUNNATUN KYSELYN TULOKSISTA

YHTEISKUNTATIEEELLISEN TIETOARKISTON JULKAISUJA 12, 2016

Yhteiskuntatieteellisen tietoarkiston julkaisu 12
Katja Fält & Annaleena Okuloff
2016
Avoin tiede ja tutkimusaineistot -kysely 2015
Raportti terveystieteiden ja humanististen alojen
tutkijoille suunnatun kyselyn tuloksista

Julkaisija: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto (FSD)
Tampereen yliopisto

Käyntiosoite: Åkerlundinkatu 5 B, 4. krs, Tampere
Postiosoite: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto
33014 Tampereen yliopisto

Puhelin: 040 190 1432

Sähköposti: fsd@uta.fi
Kotisivu: <http://www.fsd.uta.fi/>

ISSN 1459-8906
ISBN 978-952-03-0107-1

Graafinen suunnittelu
Redflow Inc. / Joona Ryödi

Taitto
Sirpa Randell

Tampere 2016

Sisällys

Johdanto	4
Tutkijakyselyn tulokset	5
Avoin tiede ja tutkimusaineistot	5
Avovastauksia	17
Johtopäätökset	18
Suunta kohti entistä parempaa palvelua ja tiedotusta	19
Liite: Avoin tiede ja tutkimusaineistot -kyselylomake	20

Johdanto

Tietoarkisto edistää tieteen avoimuutta, läpinäkyvyyttä, tiedon kumuloitumista ja olemassa olevan tiedon tehokasta tutkimuskäyttöä. Käytön tehostuminen edellyttää tutkijoiden tuottamien, sähköisten tutkimusaineistojen arkistointia ja avaamista muun tutkijayhteisön saataville. Käytäntö ei kuitenkaan ole kaikilla tieteenaloilla vakiintunut osaksi tutkijan työtä. Esimerkiksi humanistisilla sekä terveys- ja lääketieteen aloilla, aineistojen arkistoinnin ja jatkokäytön laajat linjaukset noudattelevat tiedepoliittisia päätöksiä, mutta käytäntöjen omaksuminen luontevaksi osaksi tutkimusprosessia on monelta osin vielä kesken.

Kartoittaakseen humanistisilla sekä terveys- ja lääketieteen aloilla vallitsevia käytäntöjä sähköisten tutkimusaineistojen käsittelystä ja jatkohyödyntämisestä, Tietoarkisto toteutti toukokuussa 2015 Avoin tiede ja tutkimusaineistot -kyselyn, lyhyesti tutkijakyselyn, jossa selvitettiin näiden alojen tutkijoiden suhtautumista aiheeseen.

Tutkijakysely liittyi osana Tietoarkiston tieteenalalaaientumiseen, jonka puitteissa Tietoarkiston palveluita pyritään räätälöimään humanististen alojen sekä terveys- ja lääketieteen alojen aineistojen tehokkaamman käsittelyn tukemiseksi.

Tietoarkisto toteutti vuonna 2006 vastaavan kyselyn, joka kohdennettiin kaikille Suomen yliopistojen humanististen, yhteiskuntatieteellisten ja käyttäytymistieteellisten alojen professoreille. Nyt toteutettu tutkijakysely on rakennettu vertailemaan asenteita ja käytäntöjen muuttumista näiden vuosien välillä. Kaikki vuoden 2006 aiheet eivät ole enää kiinnostavia ja toisaalta nykyään esiin on noussut kiinnostavia näkökohtia, jotka eivät olleet kiinnostuksen kohteena aiemmin. Tässä raportissa tuloksia verrataan niiden kysymysten osalta, jotka toistuvat molemmissa kyselyissä. Raportin lopussa tarkastellaan kyselyjen erojen kautta myös arkistointikentän muuttumista kuluneiden vajaan 10 vuoden aikana.

Kysely toteutettiin internet-kyselynä.¹ Kyselyä varten kerättiin historia-alojen tutkijoiden sekä harkiten terveys- ja lääketieteiden, pois lukien biotieteiden, tutkijoiden internetissä saatavilla olevat sähköpostiosoitteet suomalaisista yliopistoista ja tutkimuslaitoksista. Yhteensä kysely lähetettiin 1428 tutkijalle. Heistä kyselyyn vastasi 199, eli 13,9 % tutkijoista.

Kyselylomake koostui kahdestakymmenestä yhdestä kysymyksestä, lomake on raportin liitteenä. Useimmissa kysymyksissä vastaajaa pyydettiin arvioimaan aihetta vastausvaihtoehtojen avulla. Neljään kysymykseen oli lisäksi mahdollista antaa lisätietoa avovastauksessa. Kyselyn lopuksi vastaajien oli mahdollista antaa palautetta, kokemuksia ja ajatuksia sähköisten tutkimusaineistojen jatkokäytöstä.

Humanistiset alat poikkeavat tutkimusalana paljon terveys- ja lääketieteistä. Näillä aloilla on myös erilaiset julkaisukäytännöt ja aineistot poikkeavat toisistaan. Niinpä tulokset on raportoitu erikseen kummallekin tieteenalalle.

Tutkijakyselyn kyselylomakkeen suunnittelivat, kyselyn toteuttivat ja tulokset raportoivat Annaleena Okuloff ja Katja Fält. Tietoarkiston johtaja Sami Borg ohjasi läheisesti suunnittelu- ja toteutusvaiheessa. Kehittämispäällikkö Arja Kuula-Luumi ohjasi kyselyn valmistelua koko prosessin ajan ja arvioi lopullisen raportin sisältöä. Kehittämispäällikkö Mari Kleemola ohjasi kyselylomakkeen rakentamista. Tiedottaja Kaisa Järvelä auttoi raportin kieliasun viimeistelyssä.

¹ Kyselyn toteutti Xestia.

Tutkijakyselyn tulokset

Vastaajista historia-alojen tutkijoiden (jatkossa humanistit) osuus oli 37,2 % ja terveys- ja lääketieteen tutkijoiden (jatkossa terveystieteilijät) 62,8 %, naisia vastaajista oli 39 %. Vastaajien edustamat tieteenalat ovat esillä taulukossa 1 ja taulukosta 2 näkee vastaajien edustamat organisaatiot.

Naisten ja miesten osuus vastaajista oli vuonna 2015 sama kuin vuonna 2006.

Taulukko 1. Vastaajien pääasiallinen tieteenala.

Terveystieteilijät	%	Humanistit	%
Kansanterveystiede	15	Aate- ja oppihistoria	1
Terveystiede ja hoitotiede	29	Arkeologia	7
Liikuntatiede	2	Historia	58
Farmasia	4	Kirkkohistoria	8
Lääketiede	41	Kansatiede/etnologia	11
Työterveystiede ja ympäristötiede	6	Kulttuurihistoria	10
Tilastotiede	2	Suomen/Pohjoismaiden historia	4
		Talous- ja sosiaalhistoria	1
Vastauksia (n)	123		73

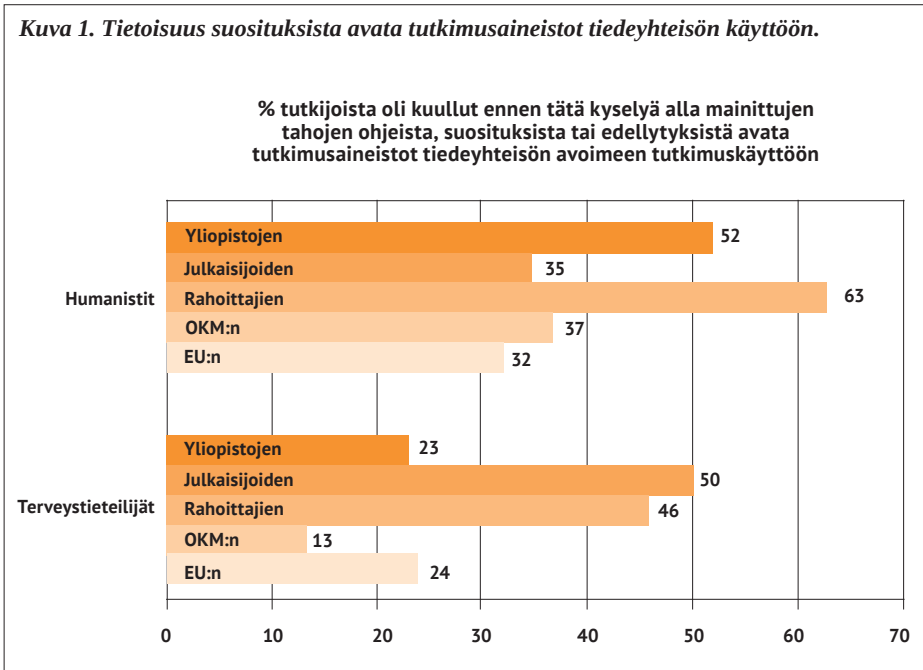
Taulukko 2. Vastaajien organisaatio.

Organisaatio	%
Helsingin yliopisto	23
Itä-Suomen yliopisto	9
Jyväskylän yliopisto	11
Oulun yliopisto	6
Tampereen yliopisto	23
Turun yliopisto	15
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos	5
Työterveyslaitos	6
UKK-instituutti	3
Åbo Akademi	2
Vastauksia (n)	197

Avoin tiede ja tutkimusaineistot

Taustatietojen selvityksen jälkeen kyselyssä selvitettiin, missä määrin tutkijat olivat tietoisia tutkimusaineistojen avoimuuden linjauksista ja tiesivätkö he ylipäätään Tietoarkistosta ja sen toiminnasta. Kysymyksiä esitettiin myös tutkijoiden omien yksiköiden toimintatavoista sekä siitä, jaettiin tutkimusaineistoja jossain määrin muille vai jäivätkö aineistot tutkimuksen päätyttyä tutkijoiden/tutkimusryhmien käyttöön tai peräti kokonaan käyttämättä.

Vastausten perusteella humanistit tunsivat suositukset tutkimusaineistojen avaamisesta tiedeyhteisön käyttöön paremmin kuin terveystieteilijät. Kaikkiaan yli puolet vastaajista oli tietoisia rahoittajien (esim. Suomen Akatemia ja TEKES) ja julkaisijoiden suosituksista ja edellytyksistä. (Kuva 1.)

Vastaajien pienen määrän perusteella voi olettaa, että vastaajiksi valikoitui todennäköisesti tutkijoita, joita tutkimusaineistojen arkistointi ja avaaminen tavalla tai toisella kiinnostaa. Siitä huolimatta puolet vastaajista ei tiennyt, oliko heidän organisaatiossaan ohjeita tutkimusaineistojen säilyttämisestä tai tutkimusaineistojen avaamisesta muuhun kuin tutkijan/tutkimusryhmän omaan käyttöön. Toisaalta ero oli huomattava vuoden 2006 kyselyyn verrattuna, jolloin vain 10 % vastasi, että heidän laitoksellaan oli ohjeita tai sääntöjä tutkimusaineistojen säilyttämiselle.

Vuoden 2015 kysely kuitenkin osoitti, että lisääntynyt tieto ei ole päätyntä käytännön ratkaisuksi. Taulukosta 3 näkee, että kyselyn perusteella aineistot jätetään kummallakin tieteenalalla tutkimuksen päätyttyä yleisimmin alkuperäisten tutkijoiden haltuun. Kysymyksessä oli mahdollista vastata myös 'En osaa sanoa', mikä vaikuttaa taulukon ja kuvan vastanneiden lukumääriin. Terveystieteissä neljäsosa vastaajista piti aineistojen hävittämistä vallitsevana käytäntönä, kun taas humanistisilla aloilla aineistojen hävittäminen oli vastausten perusteella hyvin harvinaista. Näissä käytännöissä ei näytä tapahtuneen muutosta vuosien varrella; vuoden 2006 vastaajat olivat paljolti samaa mieltä.

Taulukko 3. Mitä aineistoille tapahtuu tutkimuksen päätyttyä?

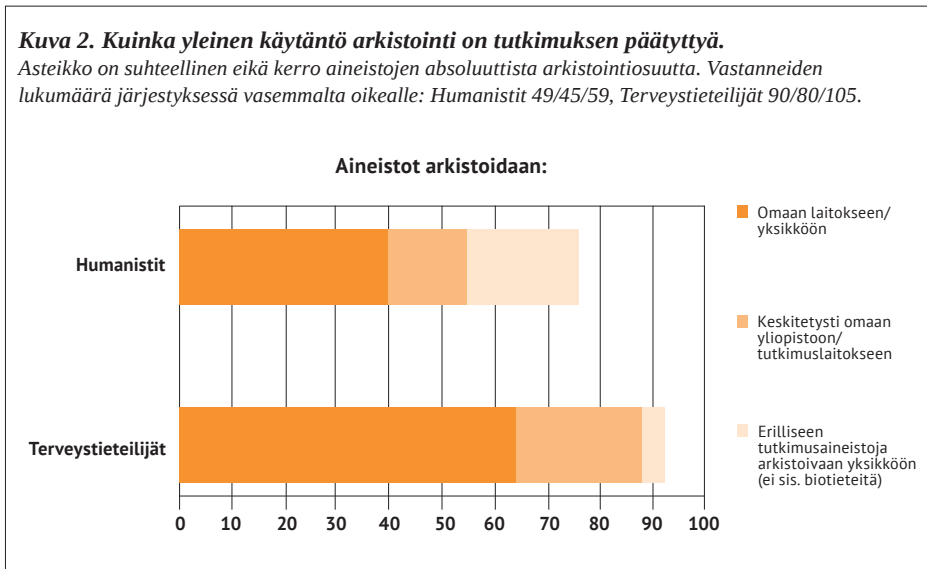
Luvut prosentteina, suluissa kyseiseen kohtaan kantaa ottaneiden lukumäärä.

Tutkimuksen päätyttyä digitaaliset tutkimusaineistot	Hyvin yleinen tai melko yleinen käytäntö			
	Terveystieteilijät		Humanistit	
jäävät aineistoja alun perin käyttäneiden tutkijoiden haltuun	90	(120)	90	(65)
hävitetään	27	(105)	6	(54)
Tutkimuksia varten ei kerätä uusia tutkimusaineistoja	3	(75)	27	(52)

Samana kysymyksen yhtenä vaihtoehtona oli myös tutkimusaineistojen arkistointi. Vastausten perusteella näytti siltä, että jos aineistojen arkistointiin päädytään, yleisin käytäntö on arkistoida aineisto omaan yliopistoon tai tutkimuslaitokseen. Erilliseen tutkimusaineistojen arkistointiin yksikköön arkistointi näytti olevan huomattavasti yleisempää humanistien keskuudessa. Terveystieteilijöistä vain neljä prosenttia piti aineistojen arkistointia yksikköön yleisenä käytäntönä omassa yksikössään. (Kuva 2.)

Kuva 2. Kuinka yleinen käytäntö arkistointi on tutkimuksen päätyttyä.

Asteikko on suhteellinen eikä kerro aineistojen absoluuttista arkistointiosuutta. Vastanneiden lukumäärä järjestyksessä vasemmalta oikealle: Humanistit 49/45/59, Terveystieteilijät 90/80/105.

Arkistointi oli selkeästi yleisempi käytäntö vuoden 2015 kyselyn vastaajien tutkimusyksiköissä kuin mitä se oli kymmenen vuotta sitten. Vuonna 2006 vain 12 prosenttia piti arkistointia omaan laitokseen/yksikköön, 5 % yliopistoon ja 11 % erilliseen arkistointiin yksikköön yleisenä käytäntönä.

Kysymyksessä ”mitä aineistoille tapahtuu tutkimuksen päätyttyä” vastaukset vahvistivat ennakkokäsitystä, että tutkimusaineistojen jakaminen samaa aihepiiriä tutkivien kesken on yleistä. Terveystieteiden tutkijoista 66 % ja humanisteista 82 % piti väitettä vähintään jokseenkin paikkaansa pitävänä. Aineistojen opiskelukäyttö arvioitiin myös verrattain suureksi. Tässäkin kysymyksessä oli vaihtoehtona myös ’En osaa sanoa’. (Taulukko 4.)

Taulukko 4. Tutkimusaineistojen jatkokäyttö alkuperäisen tutkimuksen päätyttyä prosentteina, suluisa vastaajien lukumäärä.

Missä määrin seuraavat väitteet pitävät paikkaansa? Tutkimuksen päätyttyä	Pitää vähintään jokseenkin paikkaansa			
	Terveystieteilijät		Humanistit	
Aineiston keränneet tutkijat hyödyntävät aineistoja itse jatkotutkimuksessaan	90	(69)	100	(33)
Aineistoja luovutetaan pyydettyä samaa aihepiiriä tutkiville tutkijoille	66	(111)	82	(55)
Aineistot ovat laitoksen opiskelijoiden käytettävissä seminaaritöissä ja opinnäytteissä	62	(106)	53	(51)
Aineistoja ei juuri hyödynnetä	40	(111)	31	(55)

Vuoden 2006 vastaajat luovuttivat harvemmin aineistoja saman aihepiirin tutkijoille (54 %) ja aineistojen jääminen hyödyntämättä oli hieman yleisempää (46 %). Hyödyntäminen jatkotutkimuksissa ja antaminen opiskelijoiden käyttöön olivat samalla tasolla molempien vuosien kyselyissä.

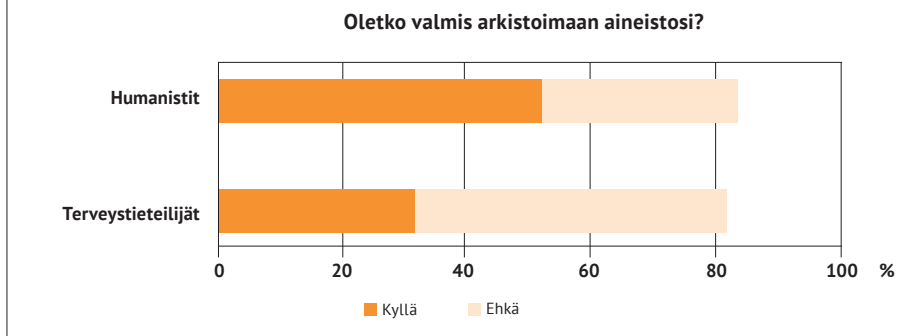
Vain puolet terveystieteilijöistä oli kuullut Tietoarkistosta tai tunsi sen palveluja, siinä missä humanisteilla osuus oli 77 %. Humanistit olivat myös käyttäneet Tietoarkiston palveluita useammin, vaikka heidänkin osuutensa jäi pieneksi. Nämä prosentit kasvanevat Tietoarkiston tunnettuuden lisääntyessä: lähes kaksi kolmasosaa vastanneista arvioi todennäköisesti käyttävänsä Tietoarkiston palveluja tulevaisuudessa. (Taulukko 5.)

Taulukko 5. Tietoarkiston tuntemus ja palveluiden käyttö (%).

Kaikki vastasivat ensimmäiseen kysymykseen, vastauksia-rivi kertoo palvelujen käyttämiskohtiin vastanneiden määrän.

Olivatko tietoarkiston palvelut tuttuja ennen kyselyä?	Terveystieteilijät	Humanistit
Kyllä, tai ainakin tiesi Tietoarkiston olevan olemassa	50	77
Oli käyttänyt Tietoarkiston aineistoja / palveluita	17	26
Ei, mutta käyttää todennäköisesti tulevaisuudessa	62	62
Vastauksia (n)	115	67

Valmius ja halukkuus oman aineiston arkistointiin oli sen sijaan hyvä kaikkien vastaajien keskuudessa. Molemmilla tieteenaloilla yli neljä viidestä vastasi, että saattaisi arkistoida aineistonsa, ja humanisteista jopa puolet oli valmiita arkistoi-
maan aineistonsa (Kuva 3).

Kuva 3. Arkistoisvalmius vastaajien keskuudessa tieteenaloittain.

Vuoden 2006 kyselyssä kysymyksen muotona oli ”Kuinka suhtaudutte omissa tutkimushankkeissanne kertyneiden sähköisten tutkimusaineistojen avoimuuteen?”. Silloin 76 % vastasi melko- tai ehdottoman myönteisesti ja 15 % ei myönteisesti eikä kielteisesti.

Vastaajien oli mahdollista lisäksi selostaa tarkemmin, millaisia aineistoja he olisivat valmiit arkistoimaan. Aineistokirjo oli varsin laaja, mutta arkistointiin sopiviksi aineistoiksi luokiteltiin muun muassa haastattelut, mittaustulokset, kyselyaineistot, geenidata, kuvantamisdata (terveystieteilijät) sekä valokuvat, haastattelut, taulukot, tilastoaineistot ja arkistoaineistosta digitoidut aineistot (humanistit).

Kyselyssä haluttiin selvittää tutkijoiden mielipiteitä sopivasta toimijasta arkistoinnin hoitamiseen. Vastaajien reilu enemmistö piti sopivimpana tahona valtakunnallista data-arkistoa. Reilu puolet arvioi yliopistojen ja tutkimuslaitosten data-arkistot sopiviksi arkistointitahoiksi, kun taas alle puolet toivoivat arkistoinnin hoituvan kansainvälisessä data-arkistossa. (Taulukko 6.)

Taulukko 6. Eri toimijoiden suosio arkistointipaikkana prosentteina, suluissa vastaajien lukumäärä.

Sopiva taho tutkimusaineistojen arkistoinnin ja jatkokäytön toteuttajaksi	Sopii erittäin hyvin tai melko hyvin	
	Terveystieteilijät	Humanistit
Valtakunnallinen data-arkisto	77 (108)	87 (67)
Yliopistot ja tutkimuslaitokset	67 (110)	64 (70)
Kansainvälinen data-arkisto (esim. PubMed)	46 (103)	42 (65)
Alkuperäinen tutkija tai tutkimusryhmä	44 (106)	26 (66)

Vuoden 2006 kyselyssä kysymyksen vastausvaihtoehdot erosivat vuoden 2015 kyselystä. Silloin kysyttiin valtakunnallisen, mutta tieteenalakohtaisen arkiston sopivuutta. Tieteenalakohtaista arkistoa kannatti 76 % vastaajista. Yliopistoja sopivina piti sama määrä kuin tässä kyselyssä. Lisäksi kysyttiin oman laitoksen (kannatus 37 %) ja alkuperäisen tutkijan (kannatus 21 %) sopivuutta arkistointiin ja jatkokäyttöön luovuttamiseen.

Nykyisin yhä useampi rahoittaja vaatii aineistonhallintasuunnitelmaa osana rahoitushakemusta. Kyselyssä selvitetttiinkin, kuinka yleisesti aineistonhallintasuun-

nitelmia laaditaan tällä hetkellä. Vastausten perusteella suunnitelman laatiminen oli vakiintuneempi käytäntö terveystieteissä kuin humanistisissa tieteissä, mutta alhaiseksi se jäi terveystieteissäkin. Käytännöt vaihtelivat vielä toistaiseksi molemmilla aloilla huomattavasti, humanisteilla enemmän kuin terveystieteilijöillä, riippuen siitä, mitä tarkoitusta varten tutkimussuunnitelma tehtiin. (Taulukko 7.)

Taulukko 7. Aineistohallintasuunnitelman yleisyys (%).

Onko aineistohallintasuunnitelman laatiminen tutkimussuunnitelman yhteydessä alalasi vakiintunut käytäntö?	Terveystieteilijät	Humanistit
On vakiintunut	24	10
Ei ole vakiintunut	26	34
Käytäntö vaihtelee	36	43
En osaa sanoa	14	13
Vastauksia (n)	112	70

Kysely osoitti, että tutkimusaineistojen arkistointi on toistaiseksi harvinaista sekä terveystieteissä että humanistisilla aloilla. Sen lisäksi, ettei moni tutkija edes tiennyt arkistoinnin mahdollisuudesta, monet arkistoinnista tietoisetkaan eivät nähneet arkistointia vartenotettavana vaihtoehtona. Jotta arkistointi tulisi vallitsevaksi käytännöksi, tutkijoiden näkemät ongelmakohdat täytyy selvittää ja mahdollisuuksien mukaan poistaa. Kyselyssä pyrittiinkin kartoittamaan sitä, millaisia esteitä tutkijat näkivät arkistoinnin tiellä, ja kuinka olennaisia erilaiset esteet tutkijoiden mielestä olivat.

Taulukko 8 havainnollistaa, millaisia ongelmia tutkijoiden arveltiin kyselyä laadittaessa pitävän arkistoinnin esteenä. Isoja eroja tieteenalojen välillä oli tekijänoikeuskysymyksessä, joka askarrutti erityisesti humanisteja. Terveystieteissä aineiston luovuttanut taho vaatii usein aineiston hävittämistä. Jatkokäytön esteenä pidettiin tyypillisesti myös kokemusta aineistojen henkilökohtaisuudesta. Tähän liittyen epäiltiin lisäksi muiden kykyä tulkita aineistoja oikein. Aineistot koettiin hankaliksi arkistoida myös niiden monipuolisuuden vuoksi. Yhtenä suurena esteenä pidettiin lisäksi totuttua tapaa hankkia tutkittavilta suostumus muodossa, joka ei mahdollista aineiston arkistointia tutkimuksen päätyttyä.

Taulukko 8. Arkistoinnin esteet tutkijoiden omilla tieteenaloilla prosentteina, suluissa vastaajien lukumäärä.

Vastausvaihtoehdot 'Kuvaa erittäin hyvin', 'Kuvaa melko hyvin' ja 'Kuvaa jossain määrin' on yhdistetty.

Aineistoja ei voida arkistoida jatkokäyttöä varten, koska	Kuvaa vähintään jossain määrin			
	Terveystieteilijät		Humanistit	
Tekijänoikeudet kuuluvat muille kuin itse tutkijoille	40	(115)	67	(67)
Aineiston luovuttanut taho edellyttää aineiston hävittämistä tutkimuksen päätyttyä	49	(114)	33	(69)
Aineistot ovat tutkijan/ryhmän hlökohtaista omaisuutta	48	(116)	60	(67)
Ulkopuoliset eivät pysty tekemään aineistoista oikeita tulkintoja	66	(117)	51	(69)
Aineistot sisältävät keskenään erilaisia ja hankalasti yhdistettäviä osia	63	(118)	60	(68)
Tutkittavien kanssa ei ole keräysvaiheessa sovittu arkistoinnista	56	(114)	69	(67)

Valmiiksi annettujen vaihtoehtojen lisäksi kysymykseen oli mahdollista antaa myös avovastaus, jossa esteitä saattoi kuvailla laajemmin. Avovastauksista kävi ilmi, että monen terveystieteiden tutkijan käsityksen mukaan arkaluonteisia tietoja sisältävää aineistoa ei yksinkertaisesti saa arkistoida muuta tutkimuskäyttöä varten. Humanistit määrittivät esteitä niukemmin; lähinnä sellaisina pidettiin tietosuojan ja tutkimuseettiseen liittyviä seikkoja.

Taulukossa 9 näkyy lisää mahdollisia esteitä arkistoinnille. Vastauksissa oli huomattavia eroja tieteenaloittain: terveystieteilijät painottivat tietosuoja- ja tutkimuseettisiä ongelmia ja humanistit painivat tekijänoikeuteen liittyvien kysymysten, aineistojen omistussuhteiden ja puutteellisten aineistojen kuvailujen kanssa.

Taulukko 9. Käytännön esteet ja niiden merkitys arkistoiselle vastaajan tutkimusalalla prosentteina, suluissa vastaajien lukumäärä.

Tekijät, jotka vaikuttavat aineistojen arkistoisesta jättämiseen	Vaikuttaa erittäin tai melko paljon			
	Terveystieteilijät		Humanistit	
Eivät vastaa nykyisiin tutkimusongelmiin	52	(121)	29	(69)
Tietosuojaongelmat: alun perin määritelty käyttötarkoitus ja tunnisteet estävät jatkokäytön	71	(122)	48	(70)
Muut lainsäädäntöön, esim. tekijänoikeuteen liittyvät ongelmat	33	(122)	46	(68)
Aineistojen omistussuhteista ja käyttöoikeuksista ei ole sovittu	42	(117)	59	(70)
Tietotekniset ongelmat: aineistot ovat vioittuneet tai tallennusmuodot ovat vanhentuneet	20	(119)	55	(70)
Aineistojen tietosisällöt ja tiedostot on puutteellisesti dokumentoitu ja järjestetty	35	(121)	70	(70)
Tutkimuseettiset ongelmat	38	(113)	18	(65)

Tietosuojaongelmat ja muut lainsäädäntöön liittyvät ongelmat, kuten tekijänoikeus- ja tutkimuseettiset kysymykset, näyttivät olevan merkittävämmässä osassa vuoden 2015 kyselyssä kuin vuoden 2006 kyselyssä.

Tutkittavien tietosuojalla on merkittävä rooli aineiston arkistoinnissa. Erityisesti arkaluonteista tietoa sisältävien aineistojen arkistointi on toteutettava tavalla, joka ei vaaranna tutkittavien tietosuojaa. Anonymisoinnilla ongelma saadaan ratkaistua, mutta samanaikaisesti anonymisointi voi haitata aineistojen jatkokäyttöä ja pahimmillaan muuttaa aineiston jopa osin käyttökelvottomaksi. Terveystieteiden puolella aineistoihin usein yhdistettäviä rekisteritietoja ei voida käyttää, jos aineistosta on poistettu henkilötunnisteet pysyvästi arkistointivaiheessa. Terveystieteilijät ovatkin Tietoarkiston kanssa järjestettyjen henkilökohtaisten tapaamisten perusteella suhtautuneet henkilötunnisteiden pysyvään poistoon negatiivisesti.

Taulukossa 10 näkyvien vastausten perusteella terveystieteilijöistä neljä viidesosaa kuitenkin arvioi, ettei henkilötunnisteiden poisto heikennä oleellisesti aineistojen analysointimahdollisuuksia. Humanisteista tätä mieltä oli hieman pienempi osuus. Molemmilta aloilta noin kaksi kolmasosaa suhtautui etäkäyttöpalveluun positiivisesti.

Ristiriita on ennakkotietojen ja kyselyn vastausten perusteella ilmeinen. Kiinnostavaksi kysymykseksi jääkin syy ristiriitaan. Ovatko anonymisoinnin vastustajat puolustajia äänekkäämpiä keskustelussa arkistoinnista ja jatkokäytöstä ja siksi ongelma näyttäytyy tutkijoita kohdatessa suurempana kuin mitä se oikeasti onkaan? Onnistuiko kysymyksenasettelu? Onko taustalla vielä jokin yksityiskohta, mitä emme ole onnistuneet tunnistamaan?

Taulukko 10. Henkilötunnisteiden poiston ja etäkäyttöpalvelun vaikutus aineistojen käyttömahdollisuuteen prosentteina, suluissa vastaajien lukumäärä.

Vastausvaihtoehdot 'Kuvaa erittäin hyvin', 'Kuvaa melko hyvin' ja 'Kuvaa jossain määrin' on yhdistetty.

Missä määrin seuraavat väitteet kuvaavat alaasi?	Kuvaa vähintään jossain määrin			
	Terveystieteilijät		Humanistit	
Henkilötunnisteiden poisto ei heikennä oleellisesti aineistojen analysointimahdollisuuksia	82	(120)	71	(70)
Henkilötunnisteiden poisto heikentää oleellisesti mahdollisuutta käyttää aineistoja uusissa tutkimusasetelmissä	46	(119)	49	(68)
Jatkokäyttö henkilötunnisteineen voitaisiin toteuttaa tietoturvallisessa etäkäyttöpalvelussa	65	(114)	71	(66)

Tietoarkistoon tutkimusaineistonsa arkistoivat voivat halutessaan rajata arkistoidun aineiston jatkokäyttöoikeutta. Kyselyssä selvitettiin, halusivatko tutkijat rajoittaa aineistonsa jatkokäyttöä ja millaiset rajoitteet olivat suosituimpia. Tällä hetkellä taulukossa 11 listatuista rajoitustoimenpiteistä ovat mahdollisia muut paitsi aineiston osittainen luovuttaminen. Vastausvaihtoehto sisällytettiin kyselyyn, koska etukäteisarvion mukaan erityisesti terveys- ja lääketieteen tutkijat haluavat usein valvoa sekä sitä, kuka aineiston saa haltuunsa että rajata jatkokäyttöön vain sen osan aineistosta, jonka jatkokäyttäjät tutkimukseensa välttämättä tarvitsee.

Taulukossa 11 näkyvien vastausten perusteella sekä humanistit että terveystieteilijät haluavat aineistoihinsa jatkokäyttörajoituksia. Yli puolet terveystieteilijöistä

halusi säädellä tutkimusaineistojen jatkokäyttöä henkilökohtaisesti. Suosituimpana säätelymuotona oli saada päättää siitä, kuka aineiston saa käyttöönsä ja siitä mikä osuus aineistosta luovutetaan. Useimmat humanistit (70 %) olivat valmiita antamaan arkistoidun aineiston muiden tutkijoiden käyttöön ilman erityisiä rajoitteita. 40 % humanisteista toivoi kuitenkin mahdollisuutta asettaa aineisto määräaikaiseen käyttökieltoon ennen sen avaamista muiden tutkijoiden saataville (ns. embargo-aika).

Taulukko 11. Tutkijoiden haluamat tutkimusaineistojen jatkokäytön rajoitukset (%).

Vastaaajien mielestä sopivat rajoitukset	Terveystieteilijät	Humanistit
Data-arkisto välittää aineiston suoraan arkistointisopimuksen ehtojen mukaan.	48	70
Aineiston alkuperäinen tutkija käy hakemukset läpi itse ja päättää kenelle aineisto annetaan käytettäväksi.	32	26
Aineiston alkuperäinen tutkija käy hakemukset itse läpi ja päättää hakemuskohteisesti, annetaanko aineisto käytettäväksi kokonaisuudessaan vai ainoastaan osittain.	50	26
Arkistoidulle aineistolle asetetaan määräaikainen käyttökielto, ja vasta sen päätyttyä data-arkisto voi toimittaa aineiston arkistointisopimuksen ehtojen mukaiseen jatkokäyttöön.	25	40
Vähintään yhden vaihtoehdon valinneita (n)	112	69

Kyselyssä tiedusteltiin, miten tutkijat suhtautuivat ajatukseen tutkimusaineistojen jatkokäytöstä, ja millaisia seurauksia he uskoivat jatkokäytöstä koituvan. Taulukoista 12 ja 13 käy ilmi vastaaajien mielipiteet tutkimusaineistojen jatkokäytöstä aiheutuvista hyödyistä ja haitoista.

Humanistit pitivät merkittävimpinä hyötyinä päällekkäisen tiedonkeruun vähenemistä, monipuolisempien tutkimusasetelmien toteutumista sekä kulttuuriperinnön säilymistä ja hyödyntämistä. Myös tutkimusrahoituksen käytön tehostumista, tulosten tarkistusten ja toistettavuuden helpottumista samoin kuin vuorovaikutuksen ja verkostoitumisen lisääntymistä pidettiin merkittävänä. Terveystieteilijät pitivät merkittävimpinä etuina tutkimusrahoituksen käytön tehostumista, päällekkäisen tiedonkeruun vähenemistä ja monipuolisempien tutkimusasetelmien toteutumista. (Taulukko 12.)

Taulukko 12. Tutkimusaineistojen jatkokäytön hyödyt ja niiden merkitys prosentteina, suluisissa vastaajien lukumäärä.

Jatkokäytön lisäämisen hyödyt	Merkittävä tai melko merkittävä hyöty			
	Terveystieteilijät		Humanistit	
Päällekkäinen tiedonkeruu vähenee	92	(118)	86	(69)
Tutkimusrahoituksen käyttö tehostuu	93	(117)	85	(68)
Monipuolisempien tutkimusasetelmien toteutuminen	92	(118)	92	(69)
Tiedeyhteisön vuorovaikutus ja verkostoituminen lisääntyy	85	(118)	83	(70)
Tulosten tarkistaminen ja toistettavuus helpottuu	88	(118)	84	(70)
Menetelmäkehitys helpottuu	74	(115)	69	(68)
Opetuksen laatu kohenee	52	(113)	56	(66)
Meriitti tutkijalle esim. viittaamisen myötä ja lisämeriittinä CV:ssä	59	(117)	50	(68)
Aineistot tasa-arvoisemmin saatavilla eri tutkijaryhmille	80	(114)	76	(67)
Tutkimuksen yhteiskunnallinen vaikuttavuus lisääntyy	83	(116)	70	(57)
Edistää kulttuuriperinnön säilymistä ja hyödyntämistä	70	(114)	93	(68)

Vuoteen 2006 verrattuna uudemman kyselyn vastaajat näkivät jatkokäytön hyödyt kauttaaltaan merkittävimmin. Vuoden 2006 kyselyssä prosenttiosuudet vaihtelivat useimmiten 60 % ja 75 % välillä.

Avovastauksessa oli lisäksi mahdollista yksilöidä muita hyötyjä:

”Kerran digitoituja materiaalisia aineistoja ei tarvitse lähteä etsimään esim. ulkomailta asti.” (Kulttuurihistoria, mies)

”Mahdollistaa datamassojen keräämisen ja koneellisen analysoinnin (big data & digihumanismi)”. (Arkeologia, nainen)

”Tutkijan/tutkimusryhmän ei itse tarvitse huolehtia aineiston säilytyksestä ja siitä, että se on kuvailtu ja käyttökelpoista myös useamman vuoden kuluttua.” (Lääketiede, nainen)

”Mielestäni ns. humpuukiväitteiden todistaminen vääräksi helpottuisi, jos historialliset aineistot olisivat saatavilla. Esimerkkinä ilmastonmuutokseen liittyvät aineistot, tai muutokset keskimääräisessä ruokavaliossa vuosikymmenten kuluessa.” (Lääketiede, nainen)

Taulukon 13 mukaan jokaista kyselylomakkeessa mainittua jatkokäyttöön liittyvää haittaa piti merkittävänä vähintään puolet vastaajista. Terveystieteilijät pitivät tärkeimpinä jatkokäyttöön liittyvinä haittoina pitkälti samoja tekijöitä, joita he olivat pitäneet arkistoinnin esteinä. Heidän mielestään tietosuoja- ja tutkimuseettisten riskien lisääntyminen, tutkittavien informoinnin puute ja jatkokäyttäjien taitamattomuus olivat merkittävimmät haitat. Humanistit puolestaan pitivät merkittävimminä haittoina sitä, että tutkittavia ei ole informoitu aineistojen arkistoinnista, ja sitä että tutkijoiden työaika kuluu aineistojen muokkaamiseen jatkokäyttöä varten.

Taulukko 13. Tutkimusaineistojen jatkokäyttöön liittyvät haitat prosentteina, suluissa vastaajien lukumäärä.

Jatkokäytön haitat	Merkittävä tai melko merkittävä haitta			
	Terveystieteilijät		Humanistit	
Taitamattomuus ja siitä seuraavat virheet	76	(117)	53	(68)
Tutkijoiden työajan kulumisen aineistojen muokkaamiseen	59	(118)	67	(67)
Tutkijoiden työajan kulumisen jatkokäyttäjien neuvontaan	58	(115)	47	(68)
Tietosuojariskien ja tutkimuseettisten riskien lisääntyminen	70	(118)	60	(68)
Kilpailuedun menettäminen	56	(118)	51	(69)
Tutkittavia ei ole informoitu aineistojen arkistoinnista	76	(114)	70	(70)

Vuoteen 2006 verrattuna työajan kulumisen jatkokäyttäjien neuvontaan arvioitiin aiempaa pienemmäksi ja tietosuoja- ja tutkimuseettiset riskit sekä kilpailuedun menettäminen aiempaa suuremmiksi haittoiksi. Muut arviot olivat suurin piirtein samat kummassakin kyselyssä.

Avovastauksissa oli tässäkin tapauksessa mahdollista eritellä annettujen vaihtoehtojen lisäksi myös muita haittoja:

”Aineiston ”varastaminen” ts. alkup. aineistoon ei viitatakaan.” (Tilastotiede, nainen)

”Mahdolliset epäselvyydet vastuista, jos jatkokäyttö on epäeettistä tai hyvän tieteellisen käytännön vastaista.” (Arkeologia, nainen)

Tutkijoiden motivointi tutkimusaineistojen avaamiseen ei voi olla pelkästään pakon asettamista. Avaamisesta täytyy koitua myös hyötyä aineistojen kerääjille, jotta tarvittavien uusien tutkimusaineistojen kerääminen säilyy yhä riittävän houkuttelevana. Kyselyssä tiedusteltiinkin tutkijoiden mielipiteitä siitä, miten aineistojen arkistoinnisen jatkokäyttöä varten pitäisi hyödyttää tutkijanuraa.

Taulukosta 14 näkee, että parhaana hyötynä pidettiin oman tutkimuksen saamaa lisänäkyvyyttä. Humanistit korostivat lisäksi jatkokäytön tuomaa lisäansiota ansio- luettelossa, kun taas terveystieteilijöillä painottui oman tutkimuksen rahoitusmahdollisuuksien koheneminen ja sitaattimäärän nouseminen.

Taulukko 14. Tutkimusaineistojen arkistoinnin tuomat hyödyt (%).

Miten arkistoinnisen jatkokäyttöä varten pitäisi hyödyttää tutkijanuraa?	Terveystieteilijät	Humanistit
Oma tutkimus saa paremmin näkyvyyttä	74	71
Oman tutkimuksen rahoitusmahdollisuudet kohenevat	59	53
Lisäansio CV:ssä	41	60
Julkaisun arvoinen meriitti julkaisuluettelossa	38	53
Datan uudelleenkäyttömäärä julkaisuluettelon osana – mitä suurempi käyttö-/sitaattimäärä, sitä suurempi meriitti kerääjälle	50	41
Vähintään yhden vaihtoehdon valinneita (n)	111	69

Kyselyn lopussa esitetyt kysymykset pyrkivät kartoittamaan tutkijoiden toiveita aineistojen arkistointiin ja jatkokäyttöön liittyvästä tiedottamisesta. Tavoitteena oli saada tietoa Tietoarkiston käytännön työhön, jotta jatkossa palveluita, tiedotusta ja koulutusta voitaisiin suunnata selkeämmin tutkijoiden toivomilla tavoilla. Laajentamalla vastausvaihtoehtoja pystyimme kartoittamaan myös laajemmin sitä, mitä tutkijat toivoivat muilta alalla toimivilta tahoilta.

Taulukosta 15 käy ilmi, että sekä humanistien että terveystieteilijöiden vastausten perusteella aineistojen avoimuutta ja hallintaa koskevan tiedottamisen pitäisi olla ensisijaisesti yliopistojen tutkijakoulutuksen sekä yliopistojen ja tutkimuslaitosten kirjastojen vastuulla. Lähes yhtä merkittävänä pidettiin myös valtakunnallisten palveluorganisaatioiden (CSC, Tietoarkisto, Biopankit yms.) tiedotusvastuuta. Myös rahoittajien odotettiin jakavan tietoa, ja lisäksi tutkimusseminaarit ja konferenssit sopivat tutkijoiden mielestä tiedotukseen hyvin.

Taulukko 15. Vastaajien käsitys siitä, kenen pitäisi tiedottaa aineistojen hallinnasta ja avoimuudesta (%).

Kenen pitäisi tiedottaa aineistojen avoimuudesta ja hallinnasta	Terveystieteilijät	Humanistit
Valtakunnalliset palveluorganisaatiot (CSC, Tietoarkisto, Biopankit ym.)	63	63
Oma tutkimusorganisaatio keskitetysti (esim. tutkimushallinto)	46	36
Oma tutkimusorganisaatio hajautetusti (esim. tutkimusyksikkö)	29	26
Yliopistojen ja tutkimuslaitosten kirjastot	49	67
Yliopistojen tutkijakoulutus	58	69
Yliopistojen / tutkimuslaitosten henkilöstökoulutus	23	23
Oma tutkimusyksikkö	25	25
Rahoittajat (esim. Suomen Akatemia, TSR, TEKES)	47	42
Tutkimusseminaarit, -kokoukset ja konferenssit	42	43
Yliopistojen perustutkinto-opetus	11	27
Tutkimuseettiset toimikunnat	28	21
Tieteelliset seurat	22	41
Tieteelliset lehdet ja kustantajat	11	30
Tutkijoiden ammattiliitot	6	14
Oppaat ja oppikirjat	6	21
Vähintään yhden vaihtoehdon valinneita (n)	114	71

Taulukosta 16 näkee, että verkkosivuilla oleva tietopaketti arvioitiin kaikkein tehokkaimmaksi keinoksi tiedottaa tutkimusaineistojen avoimuudesta. Seuraavaksi suosituimmaksi arvioitiin lyhyt koulutus tai seminaari ja kolmanneksi tiedotus postituslistan kautta. Oman alan lehdestä tietoa kertoi lukevansa mielellään reilu kolmasosa vastaajista.

Taulukko 16. Vastaajien arviot eri tavoista jakaa tietoa tutkimusaineistojen avoimuudesta ja hallinnasta (%).

Toimiva keino saada tietoa tutkimusaineistojen avoimuudesta ja hallinnasta	Terveystieteilijät	Humanistit
Tietopaketti verkkosivuilla	85	79
Lyhyt koulutus tai seminaari	55	48
Tiedotus postituslistan kautta	45	48
Artikkeli oman alan lehdessä	32	40
Painettu opas tai oppikirja	19	26
1–2 päivän koulutus	8	12
Vähintään yhden vaihtoehdon valinneita (n)	117	71

Avovastauksia

Kyselyn lopuksi vastaajien oli mahdollista antaa palautetta arkistoinnista, jatkokäytöstä, tieteen avoimuudesta sekä itse kyselystä. Seuraavassa muutamia otteita:

”Tietoarkiston kanssa asioineena voin sanoa, että vierailut - - - edistävät arkistointihalukkuutta, kun tutkimusryhmä voi keskustella Tietoarkiston edustajien kanssa ja neuvotella, mitkä ovat juuri heidän aineistojensa erityispiirteitä ja arkistoinnin kannalta tärkeitä asioita. Lisäksi auttaa, jos tehdään selväksi, että aineistoa ei ole pakko laittaa julkiseksi heti (tai ollenkaan tai aineiston jakamisesta voi päättää itse), vaan sen voi myös antaa säilytykseen ja varmistaa näin, että aineisto säilyy käyttökelpoisena jatkossakin ilman tutkimusryhmän omaa rahallista panosta tai työpanosta. Sen lisäksi, että arkistointi mahdollisesti hyödyttää ryhmän ulkopuolisia tutkijoita, se hyödyttää myös alkup. tutkimusryhmää, joka voi myöhemmin tarvittaessa saada oman vanhankin aineistonsa kuvailtuna käyttöönsä. Arkistointi pelkkää plussaa!” (Lääketiede, nainen)

”Tutkimusryhmämme on jo avannut aineistoja suomalaisille ja kansainvälisille tutkimusryhmille. Olemme tietojeni mukaan saaneet tiedostojen jakamisesta pelkästään hyötyä ja positiivista palautetta sekä kymmeniä hyviä yhteisjulkaisuja. Tämän lisäksi tutkimus kuuluu kymmeneen kansainvälisiin genetiikan alan konsortiotutkimuksiin mistä on saatu hyötynä kymmeniä huippujulkaisuja. Aineistojen jakamisesta on hyötyä myös siksi, että vastavuoroisesti meille on auennut mahdollisuus käyttää kansainvälisiä aineistoja, mikä on parantanut mahdollisuuksia julkaisujen hyväksymisestä alan huippulehtiin.” (Lääketiede, nainen)

”Nykyisellään tutkimusrahoituksesta aivan liian suuri osa menee uusien ja uusien aineistojen keruuseen ja vanhojen analysointi jää usein puolittiehen. Jatkokäyttö pakottaisi tutkijat myös arkistoimaan ja dokumentoimaan aineistot nykyistä paremmin. Se mikä asiassa on haasteellista, on aineistojen jatkokäytön laadun varmistaminen.” (Kansanterveystiede, nainen)

”Erillistutkimuslaitosuudistuksen yhteydessä yhdeksi yhteistyön kehittämisalueeksi tulisi valita tutkimuslaitosten yhteisen aineistonhallinnan kehittäminen esim. Tietoarkiston kanssa.” (Työterveystiede ja ympäristötiede, nainen)

”Tervetullut kysely ja tiedotus. Enemmän keskustelua ja tiedotusta. Aiheen jatkojalostusta kaivataan, mutta varmasti olisi tervetullut lisä tutkimuskentälle.” (Lääketiede, mies)

”Valtakunnallinen arkisto on hyvä idea!” (Lääketiede, mies)

”Oman tutkimusaineiston jakaminen tulisi nähdä tunnustettuna osana tutkijan työtä ja tieteellisenä meriittinä. Toisaalta aineistojen luovuttamiseen ei tulisi muodostua sosiaalista normia, vaan sen tulisi edelleen perustua vapaaehtoisuuteen. On tilanteita, joissa aineisto ei eri syistä sovellu avoimeen käyttöön.” (Historia, nainen)

”Historioitsijoiden digitaaliset aineistot ovat yleensä kuvia tai transkriptioita asiakirjoista tai muista arkistoaineistoista. Ne on kerätty tiettyä tarkoitusta varten eivätkä välttämättä sovellu toisen tutkijan käyttöön. Transkriptioiden kohdalla harva luottaa toisen tekemään työhön.” (Historia, mies)

”Historian alalla tutkimusaineistoja on kerätty erittäin paljon arkistoihin. Vaikka tutkijat keräävät myös omia digitaalisia aineistoja, niin niiden julkaisemisen vaikutukset tutkimukseen olisivat varsin pieniä verrattuna siihen, että jo arkistoidut materiaaliset aineistot digitoitaisiin ja saatettaisiin kaikkien käyttöön.” (Kulttuurihistoria, mies)

”Julkisuusperiaate on yksi tärkeimmistä perusoikeuksista, mielestäni paljon tärkeämpi kuin esim. yksityisyyden suoja. Pitäisi olla päivänselvä asia, että kaikki tutkimus on aina mahdollisimman julkista. Tämän pitäisi koskea tuloksia, menetelmiä ja aineistoja.” (Historia, mies)

Johtopäätökset

Tutkijakysely vahvisti sen ennako-oletuksen, että tutkimusaineistojen arkistoinnin ja jatkokäytön periaatteet eivät ole vielä vakiintuneet humanistisilla eivätkä terveys- ja lääketieteen aloilla. Vaikka tutkimuspoliittiset linjaukset ovat jo noin vuosikymmenen ajan pyrkineet lisäämään julkisesti rahoitettavien tutkimusten tutkimusdatan avoimuutta ja saatavuutta, eivät nämä linjaukset ole heijastuneet laajoina, konkreettisina toimenpiteinä tutkijoiden arkeen.

Yliopistoissa ja tutkimuslaitoksissa tutkimusdatapolitiikan laatiminen on verrattain uusi asia; Jyväskylän yliopiston tutkimusdatapolitiikka ”Tutkimuksen tietoaaineistojen hallinnan periaatteet Jyväskylän yliopistossa” on allekirjoitettu 9.9.2014. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen datapolitiikka julkaistiin 26.1.2016. Suurin osa korkeakouluista on julkaissut oman politiikkansa viimeisen vuoden sisällä tai on vasta laatimassa omia tutkimusdataan liittyviä ohjeistuksiaan.

Huomattavaa onkin, että tutkijatason käytäntöihin aineistojen avaamisessa ja jatkokäytössä vaikuttavat tutkimusrahoittajien ja julkaisijoiden suositukset tai edellytykset. Tieteenalakohtaista vaihtelua tosin esiintyy. Terveystieteissä tutkijat ovat historia-alojen tutkijoita paremmin selvillä julkaisijoiden vaatimuksista, jotka liittyvät julkaistavan artikkelin pohjalla olevan tutkimusaineiston avaamiseen. Tätä osaltaan selittää se, että historia-aloilla, kuten humanistisilla aloilla tyypillisesti, tutkimuksen pohja-aineiston avaaminen julkaisemisen edellytyksenä on harvinaista. Käytännössä vain muutama humanististen alojen julkaisu edellyttää aineiston avaamista artikkelin julkaisemisen ehtona.

Kysely paljasti myös sen, että humanististen alojen sekä terveys- ja lääketieteen alojen tutkijat eivät tunne kunnolla Tietoarkistoa tai sen palveluita. Tietoarkisto on profiloitunut yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen aineisto- ja palveluyksiköksi ja palveluja on tarjottu alusta asti ensisijaisesti näille tieteenaloille, ei niinkään humanistisille tai terveys- ja lääketieteen aloille. Tämä vaikuttaa tunnettuuteen.

2006 Tietoarkisto oli vielä yhden tieteenalan, yhteiskuntatieteiden, tietoarkisto, vaikka ottikin vastaan aineistoja myös muilta tieteenaloilta. Vuonna 2015 Tietoarkisto alkoi laajentaa palvelujaan aktiivisesti kohti terveys- ja humanistisia tieteitä. Tiukkojen tieteenalarajoitusten sijaan arkistoitavia aineistoja määrittävät ensisijaisesti tiedostotyypit.

Arkistoinnin ympäristö on muuttunut vuodesta 2006 melko merkittävästi. Edellisen kyselyn aikaan ajankohtaisia olivat OECD:n suositukset ja kysymykset koskivat OECD:n Open Access -suositusta koskevia tietoja ja mielipiteitä. Ajankohtaista oli myös tiedustella, kenen tehtävä suositusten laatimisen pitäisi olla. Nykyään suosituksia ovat tehneet kaikki tärkeät tahot aina EU:sta rahoittajiin ja yliopistoihin. Ajankohtaisia kysymyksiä ovatkin tällä hetkellä, miten suosituksista pitäisi tiedottaa, ja missä muodossa tieto mieluiten otettaisiin vastaan. Aineistonhallintasuunnitelmasta ei vuonna 2006 puhunut kukaan, mutta nyt se on pakollinen Suomen Akatemian hauissa.

Suunta kohti entistä parempaa palvelua ja tiedotusta

Suurin osa tutkijoiden kokemista ongelmista ja haitoista on poistettavissa huolellisella aineistojen kuvailulla sekä asiantuntevan tiedon levittämällä tutkijoiden keskuuteen. Tutkijoiden huolia helpottaa tieto siitä, että avoimuus ei tarkoita aineiston vapaata jakelua kaikille, vaan tutkija voi itse päättää, haluaako hän esimerkiksi ratkaista tapauskohtaisesti kenelle aineisto luovutetaan.

Tutkijoita on ohjeistettava oikeanlaisesta tutkittavien informoinnista ja suostumusten keräämisestä. On myös syytä saada erityisesti terveys- ja lääketieteen alojen tutkimussuunnitelmiin sellainen muutos, että jatkossa niissä ei automaattisesti lähdetä oletuksesta, että aineisto hävitetään tutkimuksen loputtua. Eettisen lausunnon hakemista on myös syytä tarkastella niin, että hakemuksessa otetaan huomioon sekä arkistointi jatkokäyttöä varten että varmistetaan tutkimuksen eettisyys ja tutkittavien tietosuojat.

Tietoarkistojen ja tutkijoiden välisen yhteistyön lisääntyessä edetään kohti tilannetta, jossa aineistot käytetään hyödyksi tehokkaasti. Tämä säästää tutkimuksessa arvokasta aikaa ja rahaa ja altistaa tutkittavia vähemmille tutkimuksille.

Tietoarkisto on tämän kyselyn perusteella toteuttanut omaa tehtäväänsä hyvin. Sen tavat tehdä laitosvierailuja, järjestää lyhyitä koulutuksia ja tarjota tietopaketteja internetsivuilla ovat toivottuja tapoja saada tietoa tutkijoiden keskuudessa. Tutkijat myös pitävät Tietoarkistoa parhaana kotimaisista arkistovaihtoehtoista.

Avoimien tieteiden tutkimusaineistot

Osallistu kyselyyn ja arvontaan, voit voittaa taulutietokoneen!

Nykyisen tiedepolitiikan päämääränä on tieteen avoimuus ja aineistojen avaaminen muiden tutkijoiden käyttöön. Tästä syystä Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto (FSD) laajentaa palveluitaan terveystieteisiin ja humanistisille aloille.

Kysymme, miten tutkijat ja tutkimusorganisaatiot säilyttävät ja avaavat digitaaliset tutkimusaineistonsa. Haluamme myös selvittää, missä määrin ja millä tavoin tutkimusaineistot ovat tiedeyhteisön jatkokäytössä alkuperäisten tutkimusten valmistuttua ja mitkä asiat vaikuttavat päätöksiin aineistojen jatkokäytöstä.

Kysely on suunnattu erityisesti terveystieteiden ja humanististen alojen tutkijoille. Tutkijoiden sähköpostiosoitteet on kerätty laitosten ja yksiköiden verkkosivuilta.

Vastaathan kyselyyn, jotta saamme mahdollisimman kattavan aineiston eri aloilta. Vastaaminen kestää noin 15 minuuttia. Vastaa pe 29.5. mennessä.

Tietoaarkisto julkaisee kyselyn tulokset loppuvuodesta 2015 verkkosivuillaan ja esittelee niitä akateemisissa seminaareissa ja konferensseissa. Raportoimme tulokset niin, että yksittäiset vastaajat eivät ole niistä tunnistettavissa. Vastauksista koottava aineisto arkistoidaan Tietoaarkistoon myöhempää tutkimus-, opetus- ja opiskelukäyttöä varten.

Halutessasi voi osallistua kyselyn lopuksi arvontaan, jonka palkintona on taulutietokone.

Vastauslinkki kyselyyn tulee pian erillisessä sähköpostissa.

Vi beklagar att undersökningen genomförs endast på finska.

Yhteistyöstä etukäteen kiittäen,

Sami Borg

johtaja, FSD

sami.borg@uta.fi

p. 050 - 345 0811

Avoimien tieteiden linjauksia: Esimerkiksi Suomen Akatemia suosittelee rahoittamiensa hankkeiden tutkimusaineistojen avaamista muiden tutkijoiden käyttöön. Myös tieteelliset lehdet yhä enenevässä määrin edellyttävät tutkimusaineistojen avaamista muiden tutkijoiden käyttöön.

Tietoaarkisto FSD on valtakunnallinen palveluyksikkö, joka arkistoi ja välittää digitaalisia tutkimusaineistoja tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun. Tietoaarkiston palvelut ovat maksuttomia. Aila on Tietoaarkiston palveluportaali, josta Tietoaarkistoon tallennetut tutkimusaineistot ovat rekisteröityneiden asiakkaiden saatavilla maksutta kunkin aineiston käyttöehtojen mukaisesti.

<http://www.fsd.uta.fi/fi/>

Taustatiedot**1. Vastaajan organisaatio****2. Sukupuoli** Nainen Mies **3. Pääasiallinen tieteenala****Sähköiset tutkimusaineistot ja niiden säilytys**

Sähköisillä tutkimusaineistoilla tarkoitetaan seuraavassa digitaaliseen muotoon tallennettuja tutkimusaineistoja, jotka voivat olla numero- tai tekstimuotoisia, kuvia, karttoja, litteraatioita yms. tiedostoja.

4. Onko organisaatiossasi (yliopisto- tai tutkimuslaitostasolla) ohjeita tai sääntöjä

	Sitovat ohjeet	Suositus	Ei	En tiedä
1) digitaalisten tutkimusaineistojen säilyttämiselle?	☐	☐	☐	☐
2) digitaalisten tutkimusaineistojen avaamiselle muuhun kuin tutkijan/tutkimusryhmän omaan käyttöön?	☐	☐	☐	☐

5. Olitko kuullut ennen tätä kyselyä ohjeista, suosituksista tai edellytyksistä avata digitaaliset tutkimusaineistot tiedeyhteisön avoimeen tutkimuskäyttöön?

	Kyllä	En
1) EU:n ohjeistuksesta?	☐	☐
2) Opetus- ja kulttuuriministeriön ohjeista?	☐	☐
3) Rahoittajien (esim. Suomen Akatemia tai TEKES) suosituksista?	☐	☐
4) Julkaisijoiden suosituksista ja edellytyksistä?	☐	☐
5) Yliopistojen suosituksista?	☐	☐

6. Olivatko Tietoarkiston palvelut sinulle tuttuja ennen tätä kyselyä?

- Kyllä
- Ei, mutta olin tietoinen Tietoarkiston olemassaolosta
- Kuulen Tietoarkistosta ensi kertaa tässä kyselyssä

7. Oletko käyttänyt Tietoarkiston palveluja tai arveletko käyttäväsi niitä tulevaisuudessa? Voit valita useamman vastausvaihtoehdon.

- Olen etsinyt tietoa arkiston verkkosivuilta
- Olen käyttänyt sinne arkistoituja aineistoja
- Olen tallentanut Tietoarkistoon aineiston / aineistoja
- En ole käyttänyt, mutta tulen käyttämään todennäköisesti tulevaisuudessa
- En ole käyttänyt, enkä todennäköisesti tule käyttämään tulevaisuudessa

8. Kuinka yleisiä arvioit seuraavien käytäntöjen olevan laitoksellasi/yksikössäsi?

Tutkimuksen päätyttyä kerätyt digitaaliset tutkimusaineistot...

	Hyvin yleinen käytäntö	Melko yleinen käytäntö	Melko harvinainen käytäntö	Hyvin harvinainen käytäntö	En osaa sanoa
1) ... jäävät aineistoja alun perin käyttäneiden tutkijoiden haltuun.	☐	☐	☐	☐	☐
2) ... hävitetään.	☐	☐	☐	☐	☐
3) ... arkistoidaan omaan laitokseen/yksikköön.	☐	☐	☐	☐	☐
4) ... arkistoidaan keskitetysti omaan yliopistoon/ tutkimuslaitokseen.	☐	☐	☐	☐	☐
5) ... arkistoidaan erilliseen tutkimusaineistojen arkistointivaan yksikköön. Mihin? _____	☐	☐	☐	☐	☐
6) Tutkimuksiamme varten ei kerätä uusia digitaalisia tutkimusaineistoja. (Esim. teoreettinen tutkimus tai pelkästään muiden kokoamien aineistojen ja tilastojen käyttö.)	☐	☐	☐	☐	☐

9. Missä määrin seuraavat digitaalisia tutkimusaineistoja koskevat väitteet pitävät yleisesti ottaen paikkansa laitoksellasi/yksikössäsi?

Tutkimuksen päätyttyä...	Pitää täysin paikkansa	Pitää jokseenkin paikkansa	Ei juurikaan pidä paikkansa	Ei pidä lainkaan paikkansa
1) ... aineiston keränneet tutkijat hyödyntävät aineistoja itse jatkotutkimuksissaan.	☐	☐	☐	☐
2) ... aineistoja luovutetaan pyydettyä samaa aihepiiriä tutkiville tutkijoille.	☐	☐	☐	☐
3) ... aineistot ovat laitoksen opiskelijoiden käytettävissä seminaaritöissä ja opinnäytteissä.	☐	☐	☐	☐
4) ... aineistoja ei juuri hyödynnetä.	☐	☐	☐	☐

10. Onko aineistonhallintasuunnitelman laatiminen tutkimussuunnitelman yhteydessä alallasi vakiintunut käytäntö?

- On vakiintunut
 Ei ole vakiintunut
 Käytäntö vaihtelee riippuen siitä, mitä tarkoitusta varten tutkimussuunnitelma tehdään
 En osaa sanoa

11. Digitaalisten tutkimusaineistojen arkistointia ja jatkokäyttöä estävät tekijät vaihtelevat tieteenaloittain. Missä määrin seuraavat väittämät kuvaavat omaa alaa?

Aineistoja ei voida arkistoida jatkokäyttöä varten, koska...	Kuvaa erittäin hyvin	Kuvaa melko hyvin	Kuvaa jossain määrin	Kuvaa melko huonosti	Kuvaa erittäin huonosti
1) ... niiden tekijänoikeudet kuuluvat muille kuin itse tutkijoille	☐	☐	☐	☐	☐
2) ... aineistot luovuttanut taho on edellyttänyt aineiston hävittämistä tutkimuksen päätyttyä.	☐	☐	☐	☐	☐
3) ... ne ovat tutkijan/tutkimusryhmän henkilökohtaista omaisuutta.	☐	☐	☐	☐	☐
4) ... ulkopuoliset eivät välttämättä pysty tekemään niistä oikeita tulkintoja.	☐	☐	☐	☐	☐
5) ... ne sisältävät useita keskenään erilaisia ja hankalasti yhdistettäviä osia.	☐	☐	☐	☐	☐
6) ... aineistoa kerätessä tutkittavien kanssa ei ole sovittu, että aineisto tullaan arkistoimaan.	☐	☐	☐	☐	☐

12. Henkilötietoja sisältävien aineistojen jatkokäyttöön ja arkistointiin sovelletaan tietosuojalainsäädäntöä. Missä määrin seuraavat väittämät kuvaavat omaa alaa?

	Kuvaa erittäin hyvin	Kuvaa melko hyvin	Kuvaa jossain määrin	Kuvaa melko huonosti	Kuvaa erittäin huonosti
1) Henkilötunnusteiden poisto aineistoista ei heikennä oleellisesti aineistojen analyysimahdollisuuksia.	☐	☐	☐	☐	☐
2) Henkilötunnusteiden poisto aineistoista heikentää oleellisesti mahdollisuutta käyttää aineistoja uusissa tutkimusasetelmissä.	☐	☐	☐	☐	☐
3) Tutkimusaineistojen jatkokäyttö henkilötunnusteiden voitaisiin toteuttaa tietoturvalisessä etäkäyttöpalvelussa.	☐	☐	☐	☐	☐

13. Kuinka paljon seuraavat tekijät vaikuttavat siihen, että jo päätyneiden tutkimusten digitaalisia aineistoja ei jatkokäytetä omalla tutkimusalallaasi?

	Vaikuttaa erittäin paljon	Vaikuttaa melko paljon	Vaikuttaa melko vähän	Vaikuttaa hyvin vähän	En osaa sanoa
1) Ne eivät vastaa nykyisiin tutkimusongelmiin.	☐	☐	☐	☐	☐
2) Tietosuojaongelmat: alun perin määritelty käyttötarkoitus ja tunnistet estävät jatkokäytön.	☐	☐	☐	☐	☐
3) Muut lainsäädäntöön liittyvät ongelmat, esimerkiksi tekijänoikeudet.	☐	☐	☐	☐	☐
4) Aineistojen omistussuhteista ja käyttöoikeuksista ei ole sovittu aineistoja kerätessä.	☐	☐	☐	☐	☐
5) Tietotekniset ongelmat: aineistot ovat vioittuneet tai tallennusmuodot/sovellusohjelmat ovat vanhentuneet	☐	☐	☐	☐	☐
6) Aineistojen käyttöön liittyvät ongelmat: aineistojen tietosisällöt ja tiedostot on puutteellisesti dokumentoitu ja järjestetty.	☐	☐	☐	☐	☐
7) Tutkimuseettiset ongelmat (tarkenna alle erilliseen kenttään).	☐	☐	☐	☐	☐
8) Muu, mikä? (tarkenna erilliseen kenttään).	☐	☐	☐	☐	☐

Tarkenna, mitkä tutkimuseettiset ongelmat tai muut tekijät vaikuttavat aineistojen jatkokäyttöön tai estävät sen:

14. Olisitko valmis arkistoimaan omat digitaaliset tutkimusaineistosi muiden tutkijoiden jatkokäytettäväksi?

- Kyllä
 Ehkä
 En

Jos vastasit Kyllä tai Ehkä, millaista aineistoa/aineistoja voisit ajatella arkistoivasi?

On tilanteita, joissa aineiston kerääjä haluaa rajata arkistoitavan aineiston jatkokäyttöä. Myös luovutettava osuus saattaa vaihdella tilanteittain.

15. Jos aineiston käyttöä on syytä rajoittaa, miten se mielestäsi kannattaisi tehdä?

Voit valita useamman vastausvaihtoehdon.

- Data-arkisto välittää aineiston suoraan arkistointisopimuksen ehtojen mukaan. (Esimerkiksi vain tutkimukseen tai lisäksi myös opiskeluun ja opetukseen.)
 Aineiston alkuperäinen tutkija käy hakemukset läpi itse ja päättää kenelle aineisto annetaan käytettäväksi.
 Aineiston alkuperäinen tutkija käy hakemukset itse läpi ja päättää hakemuskohtaisesti, annetaanko aineisto käytettäväksi kokonaisuudessaan vai ainoastaan osittain. (Esimerkiksi vain tietyt muuttujat.)
 Arkistoidulle aineistolle asetetaan määräaikainen käyttökielto ja vasta sen päätyttyä data-arkisto voi toimittaa aineiston arkistointisopimuksen ehtojen mukaiseen jatkokäyttöön.

Mitä mieltä olet seuraavien periaatteiden soveltamisen hyödyistä? Arvioi kohta kohdalta seuraavassa esitettäviä mahdollisia hyötyjä.

16. Kuinka merkittävänä pidät digitaalisten tutkimusaineistojen jatkokäytön lisäämisen *hyötyjä* seuraavissa asioissa?

	Merkittävä	Melko merkittävä hyöty	Ei kovinkaan merkittävä hyöty	Ei lainkaan hyötyä
1) Päällekkäinen tiedonkeruu vähenee.	☐	☐	☐	☐
2) Tutkimusrahoitus käytetään tehokkaammin kun aineistoja voidaan käyttää useammassa tutkimuksessa.	☐	☐	☐	☐
3) Monipuolisempien tutkimusasetelmien (esim. ajallinen vertailu) toteutus arkistoitujen aineistojen avulla.	☐	☐	☐	☐
4) Tiedeyhteisön vuorovaikutus ja verkostoituminen lisääntyy.	☐	☐	☐	☐
5) Tutkimustulosten tarkistaminen (ja toistettavuus) helpottuu.	☐	☐	☐	☐
6) Menetelmäkehitys helpottuu.	☐	☐	☐	☐
7) Opetuksen laatu kohenee.	☐	☐	☐	☐
8) Aineiston tuottanut tutkija meritoituu aineiston jakamisesta esim. viittaamisen myötä tai lisämeriittinä CV:ssä.	☐	☐	☐	☐
9) Aineistot tasa-arvoisemmin saatavilla eri tutkijaryhmille.	☐	☐	☐	☐
10) Tutkimuksen yhteiskunnallinen vaikuttavuus lisääntyy.	☐	☐	☐	☐
11) Tutkimusaineistojen arkistointi jatkokäyttöä varten edistää kulttuuriperinnön säilymistä ja hyödyntämistä.	☐	☐	☐	☐
12) Muu hyöty, mikä: <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐
13) Muu hyöty, mikä: <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐
14) Muu hyöty, mikä: <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐

Mitä mieltä olet seuraavien periaatteiden soveltamisen haitoista? Arvioi kohta kohdalta seuraavassa esitettäviä mahdollisia haittoja.

17. Kuinka merkittävänä pidät jatkokäytön lisäämisen mahdollisia *haittoja* seuraavissa asioissa?

	Merkittävä haitta	Melko merkittävä haitta	Ei kovinkaan merkittävä haitta	Ei lainkaan haittaa
1) Taitamattomuus aineistojen jatkokäytössä ja siitä seuraavat virheet.	☐	☐	☐	☐
2) Tutkijoiden työajan kuluminen aineistojen muokkaamiseen jatkokäyttöön kelvollisiksi (konvertointi, järjestäminen, dokumentointi).	☐	☐	☐	☐
3) Tutkijoiden työajan kuluminen heidän aineistojensa jatkokäyttäjien neuvontaan.	☐	☐	☐	☐
4) Tietosuojariskien ja tutkimuseettisten riskien lisääntyminen aineistojen jatkokäytössä.	☐	☐	☐	☐
5) Kilpailuedun menettäminen, kun itse kerätyn aineiston antaa tiedeyhteisön käytettäväksi.	☐	☐	☐	☐
6) Tutkittaville ei ole kerrottu, että heiltä kerättävät tiedot arkistoidaan tutkimuksen päätyttyä tiedeyhteisön käyttöön.	☐	☐	☐	☐
7) Muu haitta, mikä: <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐
8) Muu haitta, mikä: <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐
9) Muu haitta, mikä: <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐

18. Miten digitaalisten tutkimusaineistojen arkistoinen jatkokäyttöä varten *pitäisi* mielestäsi hyödyttää tutkijanuraa tulevaisuudessa? Voit valita useamman vastausvaihtoehdon.

- Oma tutkimus saa paremmin näkyvyyttä
- Oman tutkimuksen rahoitusmahdollisuudet kohenevat
- Lisäänsio CV:ssä
- Julkaisun arvoinen meriitti julkaisuluettelossa
- Datan uudelleenkäyttömäärä julkaisuluettelon osana - mitä suurempi käyttö-/sitaattimäärä, sitä suurempi meriitti
- Muulla tavoin, miten? _____

19. Mikä olisi hyvä kanava tiedottamaan digitaalisten tutkimusaineistojen hallinnasta ja avoimuudesta?

Voit valita yhden tai useamman vastausvaihtoehdon.

- Valtakunnalliset palveluorganisaatiot (CSC, Tietoarkisto, Biopankit yms.)
- Oma tutkimusorganisaatio keskitetysti (esim. tutkimushallinto)
- Oma tutkimusorganisaatio hajautetusti (esim. tutkimusyksikkö)
- Yliopistojen ja tutkimuslaitosten kirjastot
- Yliopistojen perustutkinto-opetus
- Yliopistojen tutkijakoulutus
- Yliopistojen/tutkimuslaitosten henkilöstökoulutus
- Oma tutkimusyksikkö
- Rahoittajat (esim. Suomen Akatemia, TSR, TEKES)
- Tutkimuseettiset toimikunnat
- Tieteelliset seurat
- Tutkijoiden ammattiliitot
- Tieteelliset lehdet ja kustantajat
- Oppaat ja oppikirjat
- Tutkimusseminaarit, -kokoukset ja konferenssit

20. Mitkä seuraavista ovat mielestäsi toimivia keinoja saada tietoa tutkimusaineistojen hallinnasta ja avoimuudesta? Voit valita yhden tai useamman vastausvaihtoehdon.

- Tietopaketti verkkosivuilla
- Lyhyt koulutus tai seminaari
- 1 - 2 päivän koulutus
- Painettu opas tai oppikirja
- Oman alan lehteen räätälöity artikkeli
- Tiedotus postituslistan kautta
- Muu, mikä: _____

21. Miten hyvin tai huonosti seuraavat toimijat soveltuvat mielestäsi digitaalisten tutkimusaineistojen arkistoinnin ja jatkokäytön toteuttajiksi omalla tieteenalallasi?

	Erittäin hyvin	Melko hyvin	Ei hyvin eikä huonosti	Melko huonosti	Erittäin huonosti
1) Kansainvälinen data-arkisto (esim. PubMed)	○	○	○	○	○
2) Valtakunnallinen data-arkisto	○	○	○	○	○
3) Yliopisto tai tutkimuslaitos paikallisesti	○	○	○	○	○
4) Alkuperäinen tutkija tai tutkimusryhmä	○	○	○	○	○

Lopuksi pyydämme palautetta, kokemuksia ja ajatuksia digitaalisten tutkimusaineistojen jatkokäytöstä. Kaikki mielipiteet ovat tervetulleita!

Jos haluat osallistua taulutietokoneen arvontaan, kirjoita alle yhteystietosi.

Tietojen lähetyk

Painakaa Lähetä tiedot -nappia kerran ja odottakaa kunnes vastaukset ovat tallentuneet. Kiitos.

YHTEISKUNTATIEETEELLINEN
TIETOARKISTO

Käyntiosoite: Åkerlundinkatu 5 B, 4. krs, Tampere
Postiosoite: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto FSD
33014 Tampereen yliopisto

Puhelin: (040) 190 1432

Faksi: (03) 343 9088

Sähköposti: fsd@uta.fi

Internet: www.fsd.uta.fi